Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Viite: Vuoden 2025 TAE /HE 109/2024 vp

Talousarvioesitys vuodelle 2025: momentin Eräät avustukset (31.10.31) tilannekuva

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan (pääluokka 31) määrärahat vuoden 2025 talousarvioesityksessä ovat 3,598 miljardia euroa. Liikenne- ja viestintäverkoille ehdotetaan 2,03 miljardin euron määrärahaa.

Liikenne- ja viestintäverkoille osoitetusta määrärahasta ehdotetaan 9,64 miljoonan euron määrärahaa momentille Eräät avustukset. Määrärahasta 6,7 miljoonaa euroa yksityistieavustuksiin, 1,8 miljoonaa euroa kävelyn ja pyöräilyn avustuksiin ja 1,14 miljoonaa euroa Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien ja lentopaikkojen avustukseen.

Hallitusohjelman lähtökohdat

Hallitusohjelmassa esitetään julkisen talouden vahvistamiseksi yksityistieavustusten sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisen rahoituksen vähentämistä yhteensä 29 miljoonalla eurolla vaalikauden aikana. Hallitusohjelman mukaan vuonna 2024 avustuksia alennetaan 5 miljoonalla eurolla ja vuosina 2025-2027 8 miljoonalla eurolla vuosittain.

Hallitusohjelma ei ota kantaa avustuksiin kohdistettavan leikkauksen jakautumisesta eri tukimuotojen välille. Esimerkkinä voi todeta, että mikäli leikkaus kohdentuisi prosentuaalisesti samansuuruisena näihin kahteen avustukseen, olisi määrärahataso oheisen taulukon mukainen. (taulukko 1). Tällöin kävelyn ja pyöräily edistämisrahoitusta osoitettaisiin hallituskauden aikana yhteensä 7,85 miljoonaa euroa ja yksityistieavustusta 29,15 miljoonaa euroa.

	2024	2025	2026	2027	Summa
Kävely ja pyöräily, lähtötilanne M€	3,5	3,5	3,5	3,5	14
Yksityistieavustus, lähtötilanne M€	13	13	13	13	52
Vuositaso, lähtötilanne M€	16,5	16,5	16,5	16,5	66
Määrärahan leikkaus M€	5	8	8	8	29
Leikkaus %	0,30	0,49	0,49	0,49	0,44
Leikkauksen jälkeinen vuositaso, yht. M€	11,5	8,5	8,5	8,5	37,0
Kävelyn ja pyöräilyn kehystaso, yht. M€ (2024-2027)		7,85			37,0
Yksityistieavustuksen kehystaso, yht. M€ (2024-2027)		29,15			

Taulukko 1. Yksityistieavustuksen sekä kävelyn ja pyöräilyn avustuksen rahoituksen lähtötilanne ja määrärahan alentaminen, jos leikkaukset kohdistuvat prosentuaalisesti samansuuruisina kahteen eri avustusmuotoon

Yksityistieavustus sekä kävelyn ja pyöräilyn avustus

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ehdotetaan yksityistieavustusten sekä kävelyn ja pyöräilyn avustusten rahoituksen vähentämistä hallitusohjelman mukaiselle tasolle. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä yksityistieavustukseen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisen rahoitukseen osoitetaan yhteensä 8,5 miljoonaa euroa. Yksityistieavustukseen esitetään 6,7 miljoonan euron määräraha. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen esitetään 1,8 miljoonan euron määräraha.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Yksityistieavustukset ja tiekuntien neuvonnasta aiheutuvat kulutusmenot	30 000 000 €	40 000 000 €	23 000 000 €	8 500 000 €	**6 700 000 €**	8 500 000 €	8 500 000 €
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja kuntien joukkoliikennehankkeet	28 950 000 €	33 800 000 €	17 103 000 €	8 776 000 €	**1 800 000 €**		
Yht.	58 950 000 €	73 800 000 €	40 103 000 €	17 276 000 €	**8 500 000 €**	8 500 000 €	8 500 000 €

Kuva 2. Yksityistieavustuksen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisen kokonaismääräraha vuosina 2021-2024 (sis. lisätalousarvioissa uudelleenbudjetoidut määrärahat kävelyn ja pyöräilyn edistämisen osalta) ja arvio vuosien 2026-2027 määrärahasta.

Hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2025, 2026 ja 2027 rahoitusta on käytettävissä yhteensä 8,5 miljoonaa euroa vuodessa. Säästöjen on ehdotettu kohdistuvan eri vuosille eri tavoin, jotta tukien myöntämisessä saavutettaisiin parempi vaikuttavuus ja tehokkuus. Vuosien 2026 ja 2027 osalta päätökset tehdään kyseisten vuosien talousarviopäätöksissä.

Lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien avustus

Vuosina 2021-2024 Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien avustus on ollut 900 000 euroa vuodessa. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä määrärahaa esitetään yhteensä 1,14 miljoonaa euroa, josta 240 000 euroa toiminta-avustuksena Enontekiön lentokentälle.

Päivitettävässä Liikenne 12 –suunnitelmassa jatketaan valtionavustuksia Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisille lentoasemille ja –paikoille (0,9 milj. euroa vuodessa). Lentopaikkojen tuen kohdentamisessa painotetaan reittiliikenteen edellytysten parantamista. Toissijaisesti tuetaan ilmailuun liittyvän liiketoiminnan kehittämistä ja muita toimintoja. Valtionavustuksella tavoitellaan toiminnan kehittämistä ja kannattavuuden parantamista. Valtio arvioi tarvetta tukien jatkolle ja niiden vaikutusta digi-ilmailun markkinoiden kehittymiseen.

Liikenne 12 –suunnitelman päivitys

Liikenne 12 –suunnitelman päivitystä tehdään vuosille 2025-2036. Suunnitelma pitää sisällään toimenpideohjelman sekä valtion rahoitusohjelman ja vaikutusarvion, johon sisältyy ympäristöselostus. Myös suunnitelman tavoitteet on päivitetty ja priorisoitu (toimivuus, turvallisuus ja kestävyys).

Rahoitusohjelma koostuu liikenne- ja viestintäministeriön määrärahoista ja pääpaino on perusväylänpidossa. Rahoitusohjelma huomioi julkisen talouden haastavan tilanteen ja hallitusohjelman leikkaukset väyläverkon kehittämiseen sekä yksityistieavustuksiin ja kävelyn ja pyöräilyn avustukseen. Rahoitusohjelman toteutuminen riippuu kehys- ja talousarviopäätöksistä.

Valtioneuvosto asetti 19.10.2023 parlamentaarisen työryhmän, joka tukee Liikenne 12 –suunnitelman päivitystä ja muodostaa näkemyksen sen sisällöstä.

Lakisääteinen lausuntokierros on tarkoitus aloittaa lähiaikoina. Lausuntokierroksen jälkeen suunnitelmaluonnos viimeistellään saadun palautteen pohjalta. Tämän jälkeen siitä tehdään valtioneuvoston päätös ja se toimitetaan eduskunnan käsiteltäväksi.